

Socialdepartementet
s.sof@regeringskansliet.se

Yttrande över Utkast till lagrådsremiss *För barns rättigheter och trygghet – en ny lag om omhändertagande av barn och unga*

Er beteckning: S2025/02039

Länsstyrelsen Norrbotten, nedan Länsstyrelsen, välkomnar ambitionen att ha en överskådlig och modern lagstiftning som utgår från barnet som egen rättighetsbärare. På grund av den korta remisstiden kan Länsstyrelsen enbart yttra sig om övergripande barnrättsliga aspekter samt utifrån perspektivet hedersrelaterat våld och förtryck. Länsstyrelsen har inte tagit ställning till de delar av utkastet som inte uttryckligen nämns i yttrandet.

4.3 Samhällsutvecklingen efter den nuvarande lagens tillkomst

4.3.4. Medvetenheten om hedersrelaterat våld och förtryck har ökat

Länsstyrelsen noterar att utkastet i sin definition av vad hedersrelaterat våld och förtryck är inte nämner kravet på oskuld och kyskhet som gäller för kvinnor. Länsstyrelsen menar att detta är av avgörande betydelse när hedersrelaterat våld beskrivs eftersom det är grundläggande i hedersförtrycket av kvinnor och flickor.

6. Barn och ungas rättigheter

Länsstyrelsen instämmer i stort med de överväganden och förslag som förs fram i kapitel 6 om barn och ungas rättigheter. När det gäller barns och ungas processbehörighet i mål och ärenden instämmer Länsstyrelsen i att barn som är under 15 år ska höras i domstol om barnet vill det och det kan antas att barnet inte tar skada av det, i och med att det stärker barnet som rättighetsbärare. Vi vill dock påpeka att det förutsätter att domstolarna har relevant kompetens och andra förutsättningar för ett barnanpassat förfarande. Överlag saknar Länsstyrelsen tydligare referenser till

barnkonventionens artikel två om ickediskriminering. Det är bra att förutsättningar och behov för barn med funktionsnedsättningar lyfts i flera delar, men utöver det saknas ett resonemang som tar hänsyn till att barn inte är en homogen grupp

6.3. Barnets eller den unges rätt att framföra sina åsikter

Det är viktigt att, som utkastet skriver, att det ska vara en rättighet och inte en skyldighet för barn att uttrycka sina åsikter.

Länsstyrelsen vill betona de särskilda utmaningar barn utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck kan ha gällande detta. Barn som inte fostras till att bli självständiga individer och inte tränas på att reflektera och fatta egna beslut kan ha svårt att uttrycka sina åsikter, myndigheter behöver ha förståelse och kunskap om det. Kunskap om konsekvenserna av utsatthet för hedersrelaterat våld och förtryck blir också viktigt i hanteringen av barnets uppgifter, barn utsatta för hedersförtryck är lärda att tala utifrån vad som blir bäst för gruppen/kollektivet och inte vad som blir bäst för dem själva. Det krävs att myndigheter har goda kunskaper om konsekvenserna av kollektivt sanktionerat och utövat våld för att inte riskera att utsattheten mot barnet fortsätter genom exempelvis nätverksplaceringar eller umgänge med släktingar. Barn får heller inte bli ansvariga för att bedöma riskerna kring sig själva eller sina behov av skydd. Det är myndigheters ansvar att bedöma risker och att värdera de uppgifter barnet lämnar.

7.2 Förutsättningar för omhändertagande för vård på grund av förhållanden i hemmet

7.2.1. Förhållanden i hemmet

Länsstyrelsen anser att begreppet "negativ social kontroll" ska bytas ut mot "hedersrelaterat våld och förtryck". Det skulle gå i linje med den särlagstiftning på området som Sverige sedan länge har. Regeringens införande av ett sjunde jämställdhetspolitiskt delmål pekar ut hedersrelaterat våld och förtryck särskilt, då bör även annan lagstiftning och styrande dokument göra det.

8.1 Omhändertagande för vård på grund av anknytning

Länsstyrelsen bedömer att detta kan utgöra ett skydd för barn utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck då familjeåterförening i

sådana ärenden ofta innebär för stora risker för barnet. Utkastets förslag kan utgöra ett skydd och ge barnet stabilitet.

Övriga synpunkter

Mot bakgrund av att utkastet rör mycket ingripande åtgärder med stora konsekvenser för barns liv är det avgörande att ny lagstiftning och reformer är väl genomlysta och att dess konsekvenser är väl utredda. Det pågår många parallella och överlappande utredningar och lagstiftningsprocesser kopplat till LVU och relaterade områden, vilket gör att de sammantagna konsekvenserna som de olika förändringarna kommer att få för berörda barn är svår att överblicka och bedöma. I ljuset av detta anser Länsstyrelsen att remisstiden är alldeles för kort och hindrar remissinstanserna från att lämna välgrundade yttranden. Länsstyrelsen anser också i det sammanhanget att den kortfattade konsekvensanalysen i kapitel 31.4 Konsekvenser för barn, unga, föräldrar och vårdnadshavare saknar tillräckligt djup och omfattning

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Lotta Finstorp med utvecklingsledare Sara Avander som föredragande. I den slutliga handläggningen har också Annika Nordstrand, enhetschef enheten för social hållbarhet och Kristine Lejonklou, utvecklingsledare enheten för social hållbarhet medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kontaktuppgifter till Länsstyrelsen

Kontakta oss via e-post norrbotten@lansstyrelsen.se, postadress Länsstyrelsen Norrbotten, 971 86 Luleå, eller ring vår växel 010-225 50 00.

Vår webbadress är lansstyrelsen.se/norrbotten.

Du kan läsa om hur Länsstyrelsen behandlar personuppgifter på Länsstyrelsens webbplats:
www.lansstyrelsen.se/norrbotten/personuppgifter